

АНОТАЦІЯ

навчальної дисципліни «Міжнародна торгівля»

1. **Назва дисципліни** – «Географія світового господарства».
2. **Лектор** – кандидат географічних наук, доцент Гусєва Наталія Володимирівна.
3. **Курс** – 3 (першого (бакалаврського) рівня вищої освіти), **семестр** – 6.
4. **Кількість**: кредитів – 4; академічних годин – 120 (у т.ч. лекцій – 36, практичних занять – 36, самостійної роботи – 48).
5. **Опис дисципліни**:

Мета дисципліни – формування у студентів системних знань про теоретичні основи, механізми функціонування та географічні особливості міжнародної торгівлі, розвиток практичних навичок аналізу торговельних потоків та зовнішньоекономічних зв'язків країн і регіонів світу.

Завдання дисципліни:

- ознайомити студентів з теоретичними основами міжнародної торгівлі: вивчити класичні та сучасні теорії міжнародної торгівлі; розкрити причини та переваги міжнародного обміну товарами і послугами; з'ясувати роль міжнародної торгівлі у світовому господарстві;
- вивчити структуру та динаміку світової торгівлі: навчити студентів аналізувати товарну та географічну структуру міжнародної торгівлі; дослідити тенденції розвитку торгівлі товарами та послугами; ознайомити з методами статистичного обліку зовнішньої торгівлі;
- розглянути географію міжнародних торговельних потоків: вивчити особливості експорту та імпорту провідних країн і регіонів світу; проаналізувати основні торговельні маршрути та коридори; дослідити регіональні особливості міжнародного обміну;
- навчити студентів аналізувати торговельну політику держав: вивчити інструменти регулювання зовнішньої торгівлі (тарифні та нетарифні методи); розглянути особливості протекціонізму та лібералізації торгівлі; дослідити торговельні війни та їх наслідки;
- розглянути роль міжнародних торговельних організацій: вивчити функції та діяльність СОТ, ЮНКТАД та інших організацій; проаналізувати процеси регіональної торговельної інтеграції; дослідити основні інтеграційні угруповання світу;
- розвивати уміння і навички роботи з торговельною статистикою: навчити студентів аналізувати дані міжнародних організацій; формувати навички

складання торговельних балансів; розвивати вміння картографічного відображення торговельних потоків;

- розвивати критичне мислення та аналітичні навички: навчити студентів оцінювати конкурентоспроможність країн на світових ринках; виявляти фактори успіху в міжнародній торгівлі; прогнозувати тенденції розвитку зовнішньої торгівлі.

Зміст дисципліни:

Тема 1. Теоретичні основи міжнародної торгівлі. Предмет та завдання дисципліни. Сутність та функції міжнародної торгівлі. Класичні теорії міжнародної торгівлі (А. Сміт, Д. Рікардо). Сучасні теорії (Хекшера-Оліна, парадокс Леонтьєва, теорія конкурентних переваг М. Портера).

Тема 2. Еволюція міжнародної торгівлі. Історичні етапи розвитку міжнародної торгівлі. Великі географічні відкриття та формування світового ринку. Промислова революція та міжнародна спеціалізація. Міжнародна торгівля в епоху глобалізації.

Тема 3. Структура та динаміка світової торгівлі. Показники міжнародної торгівлі. Товарна структура світового експорту та імпорту. Торгівля сировиною, промисловими товарами та високотехнологічною продукцією. Зростання торгівлі послугами.

Тема 4. Географія міжнародної торгівлі товарами. Провідні країни-експортери та імпортери. Торговельні баланси країн світу. Основні торговельні потоки між регіонами. Особливості торгівлі розвинених країн, країн що розвиваються та країн з перехідною економікою.

Тема 5. Міжнародна торгівля послугами. Класифікація міжнародних послуг. Транспортні послуги. Туристичні послуги. Фінансові та ділові послуги. Телекомунікаційні та інформаційні послуги. Географія світової торгівлі послугами.

Тема 6. Торговельна політика держав. Цілі та інструменти торговельної політики. Протекціонізм та фритредерство. Тарифні методи регулювання: мито, види мита. Нетарифні методи: квоти, ліцензії, ембарго, технічні бар'єри.

Тема 7. Світова торговельна система та СОТ. Історія створення ГАТТ/СОТ. Принципи та функції СОТ. Раунди багатосторонніх торговельних переговорів. Механізм вирішення торговельних спорів. Актуальні проблеми СОТ.

Тема 8. Регіональна торговельна інтеграція. Форми економічної інтеграції. Зони вільної торгівлі, митні союзи, спільні ринки. Основні інтеграційні

угруповання: ЄС, USMCA, АСЕАН, МЕРКОСУР, АФТА. Ефекти створення та відхилення торгівлі.

Тема 9. Сучасні тенденції та проблеми міжнародної торгівлі. Цифровізація міжнародної торгівлі та електронна комерція. Глобальні ланцюги створення вартості. Торговельні війни та їх наслідки. Вплив пандемії на міжнародну торгівлю. Екологізація торгівлі та зелені тарифи.

Тема 10. Україна в системі міжнародної торгівлі. Товарна та географічна структура зовнішньої торгівлі України. Основні торговельні партнери. Торговельний баланс України. Перспективи розвитку українського експорту. Членство України в СОТ та угода про асоціацію з ЄС.

6. **Форми навчання** – лекції, практичні заняття та самостійна робота студентів відповідно до програми курсу.

7. **Методи викладання і навчання** – пояснювально-ілюстративні (розповідь з елементами бесіди, пояснення, лекція, ілюстрація тощо); репродуктивні; проблемного викладу; частково-пошукові, дослідницькі.

8. **Методи контролю знань, система оцінювання** – усне опитування (індивідуальне, комбіноване, фронтальне), перевірка виконаних практичних робіт, контрольні роботи (поточна та підсумкова залікова).

9. **Навчально-методичне забезпечення, основна література:**

Горбач Л. М., Плотніков О. В. Міжнародні економічні відносини : підручник. Київ : Кондор, 2009. 266 с.

Козик В. В., Панкова Л. А., Даниленко Н. Б. Міжнародні економічні відносини. Київ : Знання-Прес, 2003. 406 с.

Крилова Н. В. Міжнародна торгівля : навчальний посібник. Київ : Знання, 2008. 365 с.

Кухарська Н. О., Харічков С. К. Міжнародна економічна діяльність України : навчальний посібник. Київ : Одісей, 2006. 456 с.

Міжнародна економіка : конспекти лекцій КНЕУ. Тема 2. Міжнародна торгівля. Режим доступу : <http://ukrkniga.org.ua/ukrkniga-text/614/5/>

Новицький В. Є. Міжнародна економічна діяльність України : підручник. Київ : КНЕУ, 2003. 948 с.

10. **Мова викладання** – українська.